

AUTORIŲ TEISIŲ PAŽEIDIMAS INTERNETE
EUROPOS SĄJUNGOJE
MUZIKA, FILMAI IR TELEVIZIJOS PROGRAMOS (2017–2020 M.).
TENDENCIJOS IR SKATINAMIEJI VEIKSNIAI
SANTRAUKA

SANTRAUKA

Šioje ataskaitoje nagrinėjamas autorių teises pažeidžiančio turinio (televizijos programų, muzikos ir filmų) vartojimas ES valstybėse narėse ir Jungtinėje Karalystėje¹, pasinaudojant įvairiais fiksuotos ir mobilios prieigos metodais, įskaitant srautinį duomenų siuntimą, parsisiuntimą, „torrent“ failus ir perrašymo programinę įrangą. Ataskaitą sudaro dvi dalys – aprašomoji autorių teises pažeidžiančio turinio vartojimo tendencijų analizė ir veiksmų, turinčių įtakos piratavimo lygio skirtumams tarp ES valstybių narių, ekonometrinė analizė.

Analizė grindžiama gausiu duomenų apie prieigą prie piratinės muzikos, filmų ir televizijos programų svetainių visose 28 valstybėse narėse nuo 2017 m. sausio mėn. iki 2020 m. gruodžio mėn. rinkiniu. Į duomenų rinkinį įtraukta daugiau kaip 240 000 suvestinių², iš viso 133 mlrd. prieigų.

Pagrindinė ataskaitos išvada yra ta, kad mažėja visų rūšių turinio skaitmeninio piratavimo lygis, kaip parodyta 1 diagramoje ir 1 lentelėje. Išskyrus laikiną filmų piratavimo padidėjimą 2020 m. pavasarį, užklupus COVID pandemijai piratavimas toliau mažėjo: 2018 m. piratavimas sumažėjo 20 proc., 2019 m. – 6 proc., o 2020 m. – 34 proc.³.

¹ Jungtinė Karalystė įtraukta į šį tyrimą, nes didžiąją dalį ataskaitoje aptariamo laikotarpio ji buvo Europos Sąjungos valstybė narė ir buvo įtraukta į ankstesnę 2017–2018 m. ataskaitą.

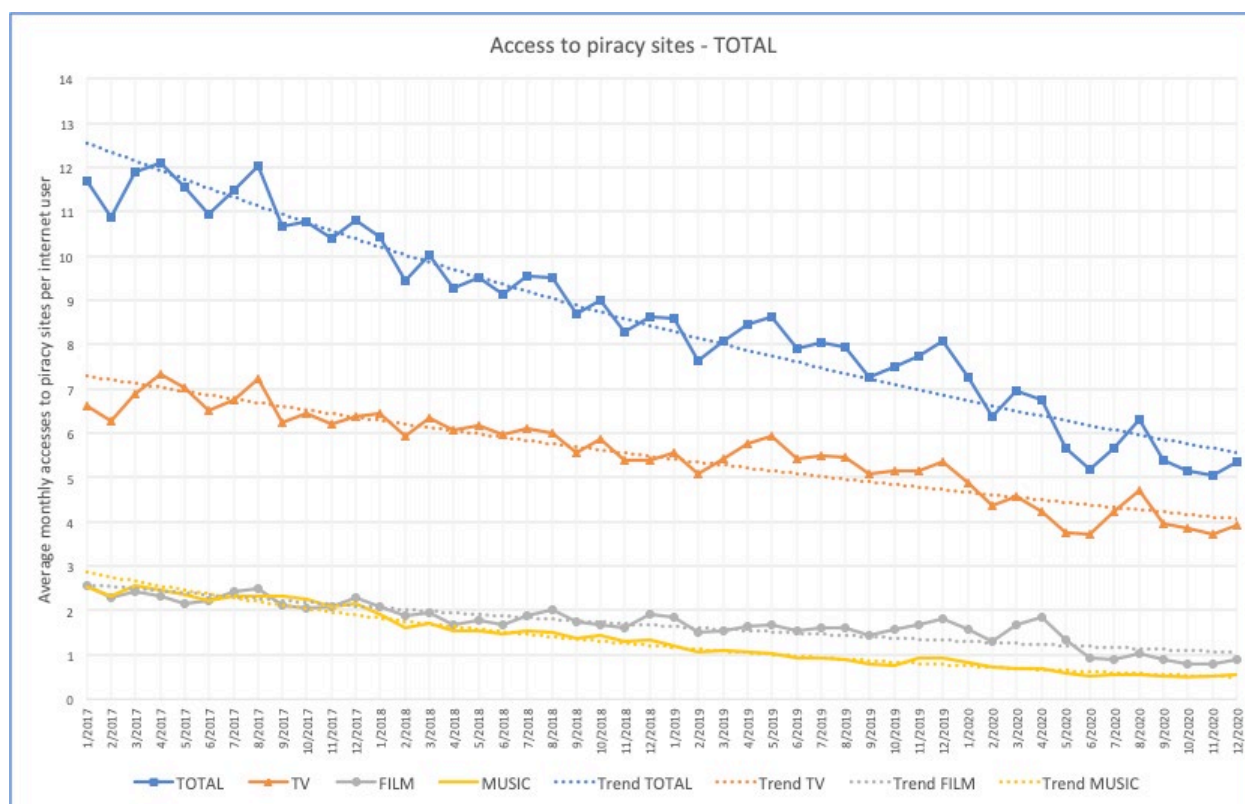
² Tiksliai 241 920 suvestinių.

³ Pokyčių rodikliai buvo apskaičiuoti lyginant kiekvienų metų gruodžio mėn. duomenis su atitinkamais ankstesnių metų duomenimis. Kadangi 2016 m. gruodžio mėn. duomenų nebuvo, 2017 m. pokyčio rodiklis buvo apskaičiuotas lyginant 2018 m. sausio mėn. su 2017 m. sausio mėn.

1 lentelė. Kasmetiniai prieigos prie piratinio turinio pokyčiai 2017–2020 m.

	IŠ VISO	TELEVIZIJOS PROGRAMOS	FILMAI	MUZIKA
2017*	-10,9 %	-2,9 %	-18,9 %	-23,5 %
2018	-20,1 %	-15,2 %	-16,4 %	-38,4 %
2019	-6,3 %	-1,0 %	-4,7 %	-30,2 %
2020	-33,8 %	-26,9 %	-50,6 %	-40,9 %

* 2018 m. sausio mėn. ir 2017 m. sausio mėn. palyginimas.

1 diagrama. Piratavimo tendencijos 28 ES valstybėse narėse 2017–2020 m.

Nuo 2017 m. iki 2020 m. prieigos prie piratinio turinio atvejų ES sumažėjo perpus. Muzikos srityje šis sumažėjimas buvo ypač ryškus – prieigos prie piratinio turinio atvejų sumažėjo 81 proc. Per tą patį laikotarpį filmų piratavimas sumažėjo 68 proc., o TV programų piratavimas – 41 proc.

Tarp valstybių narių esama didelių skirtumų. 2020 m. vidutinis interneto vartotojas ES autorių teises pažeidžiantį turinį peržiūrėjo 5,9 karto per mėnesį. Latvijos vartotojai neteisėtomis svetainėmis naudojami beveik du kartus dažniau, o Lenkijos vartotojai – 3,8 karto per mėnesį. Apskritai Austrijos, Suomijos, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos, Nyderlandų, Lenkijos, Rumunijos, Ispanijos ir Jungtinės Karalystės rodikliai buvo mažesni už ES vidurkį.

5 skyriuje pateikiama ekonometrinė analizė, kuria siekiama paaiškinti šiuos skirtumus tarp valstybių narių ir laikui bėgant. Remiantis esamos literatūros ir turimų duomenų šaltinių peržiūra, išnagrinėti įvairūs veiksniai, galintys daryti įtaką piratinio turinio vartojimui konkrečioje šalyje ⁴.

Atrodo, kad piratinio turinio vartojimui didžiausią poveikį turintys socialiniai ir ekonominiai veiksniai yra **nelygybės** mastas ir **pajamų vienam gyventojui lygis** – didelės pajamos vienam gyventojui ir maža pajamų nelygybė yra susiję su mažesniu neteisėto turinio vartojimu, kitiems veiksniams nepakitus.

Be to, kaip rodo atsakymai į atitinkamus intelektinės nuosavybės suvokimo tyrimo klausimus, **palankesnis požiūris į skaitmeninį piratavimą** yra susijęs su didesniu piratinio turinio vartojimu. Panašaus pajamų ir nelygybės lygio šalyse piratavimas paprastai yra didesnis tose šalyse, kuriose didesnė visuomenės dalis piratavimą laiko priimtina išėjimi, jei nėra teisėto pasiūlymo (kaip nurodyta intelektinės nuosavybės suvokimo tyrime), ypač muzikos piratavimo atveju.

Atrodo, kad **informuotumas apie teisėtus pasiūlymus** (kaip nurodyta intelektinės nuosavybės suvokimo tyrime) mažina piratinio turinio vartojimą. Be to, **legalių** filmų ir televizijos kanalų **platformų skaičius** taip pat mažina piratinio turinio vartojimą (šio poveikio negalima patikrinti muzikos atveju, nes beveik visose šalyse platformų skaičius minėtu laikotarpiu išliko stabilus).

Taip pat, egzistuoja teigiamas ryšys tarp šalies gyventojų **jaunų žmonių (15–24 metų) dalies** ir filmų piratavimo masto.

⁴ Šiame tyrime ekonometrinės analizės rezultatai yra gerokai patikimesni nei ankstesniame (2019 m.) tyrime. Turimi papildomi duomenys suteikė galimybę taikyti pažangesnius statistinius metodus nei tie, kurie buvo prieinami ankstesniame tyrime.